

Mazowiecki Kurator Oświaty
Al. Jerozolimskie 32, 00-024 Warszawa

KOD UCZNIĄ

KONKURS HISTORYCZNY

DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW

III ETAP WOJEWÓDZKI

08 lutego 2014

Ważne informacje:

1. Masz 120 minut na rozwiązanie wszystkich zadań.
2. Pisz długopisem lub piórem, nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz ponownie.
3. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu na to przeznaczonym. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	70	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis osoby sprawdzającej		

Zadanie 1. (0–1 pkt.)

Zaznacz nazwę organu, którego członków w Atenach w V w. p. n. e. wyłanianiano poprzez losowanie.

- a) Zgromadzenie Ludowe
- b) Kolegium strategów
- c) Rada Pięciuset
- d) Areopag

Zadanie 2. (0–1 pkt.)

Zaznacz prawidłowe zakończenie zdania.

Armia obywatelska w Rzymie została przekształcona w zawodową w wyniku reformy

- a) Juliusza Cezara.
- b) Oktawiana Augusta.
- c) Gajusza Mariusza.
- d) Tyberiusza Grakchusa.

Zadanie 3. (0–1 pkt.)

Przeczytaj tekst i na jego podstawie zaznacz prawidłową odpowiedź.

Cesarz był absolutnym władcą, źródłem prawa, najwyższym sędzią, panem administracji i wojska oraz głową Kościoła. Rozbudowany ceremoniał dworski akcentował rolę cesarza jako namiestnika Bożego na ziemi. Nawet dygnitarze padali przed władcą na twarz w akcie adoracji; na portretach cesarz i jego dwór upozowani są tak samo jak Chrystus w otoczeniu świętych. Ale ów półboski cesarz, basileus, musiał liczyć się z buntem poddanych. Upadek cesarza był znakiem, że Bóg odwrócił się od niego i cofnął mu delegację władzy. Spośród 88 cesarzy tylko 37 zmarło naturalną śmiercią do końca sprawując władzę.

Na podst.: J. Baszkiewicz, *Powszechna historia ustrojów państwowych*, Gdańsk 1998, s. 62–63.

Powyższy opis dotyczy władcy w

- a) Cesarstwie Rosyjskim.
- b) Cesarstwie Romajów.
- c) Cesarstwie Rzymskim Narodu Niemieckiego.
- d) Zachodnim Cesarstwie Rzymskim.

Zadanie 4. (0-1)

Podaj pełną nazwę insygnium koronacyjnego charakterystycznego tylko dla królów polskich, którego nie ma na zdjęciu.

.....

Zadanie 5. (0–4 pkt.)

Przyporządkuj definicje podane w drugiej kolumnie tabeli do odpowiednich terminów z trzeciej kolumny. Zaznacz właściwy.

A.	Zbiory przepisów administracyjnych wydawanych przez Karola Wielkiego.	a) kapitularze b) metryki c) diariusze
B.	Przygraniczny okręg administracyjny w państwie Franków.	a) hrabstwo b) marchia c) komturia
C.	Słowiańska wspólnota sąsiedzka.	a) opole b) słoboda c) podgrodzie
D.	Obowiązek władcy Niemiec do nadania opróżnionych ziem kolejnemu lennikowi jako jego funkcjonariuszowi.	a) inwestytura b) przymus lenny c) prawo banu

Zadanie 6. (0–4 pkt.)

Do podanych opisów dobierz nazwy odpowiadających im sądów, funkcjonujących w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. W wykropkowane miejsca wpisz odpowiednio A, B, C lub D.

1. Sąd nadzwyczajny, tworzony przez konfederacje zawiązywane w czasie bezkrólewia.	A. Sąd kapturowy
2. Sąd rozpatrujący odwołania od wyroków sądów szlacheckich niższej instancji, jego rozstrzygnięcia były ostateczne.	B. Sąd ziemski
3. Sąd niższy dla szlachty, odbywał sesje w poszczególnych powiatach w określonych terminach zwanych roczkami.	C. Asesoria
4. Sąd wyższej instancji dla sądów miast królewskich obradujący pod przewodnictwem kanclerza lub podkanclerzego.	D. Trybunał Koronny i Litewski
	E. Sąd grodzki

1. 2. 3. 4.

Zadanie 7. (0–1 pkt.)

Zaznacz prawidłowe zakończenie zdania.

Senat Rzeczypospolitej Obojga Narodów podejmował decyzje

- a) w drodze głosowania, wymagana była zgoda wszystkich członków izby.
- b) poprzez konkluzję królewską, zazwyczaj zgodną z przeważającymi opiniami senatorów.
- c) w drodze głosowania, wymagane było poparcie większości senatorów.
- d) poprzez konkluzję króla, który związany był zdaniem większości senatorów.

Zadanie 8. (0–1 pkt.)

Zaznacz, które z poniższych stwierdzeń Monteskiusza odnosi się do monarchii absolutnej.

Wstaw znak X w odpowiedniej komórce tabeli.

A.	„Rządzi jeden człowiek, ale na podstawie praw stałych i wiadomych”.	
B.	„Jeden człowiek, bez praw i bez prawideł, poddaje wszystko swojej woli i swoim kaprysom”.	

Na podst.: J. Baszkiewicz, *Powszechna historia ustrojów państwowych*, Gdańsk 1998, s. 188.

Zadanie 9. (0–1 pkt.)

Podkreśl zdanie, które nie odnosi się do doktryny państwa liberalnego w XIX w.

- a) Państwo jest po to, aby chronić wolność i zaspokajać ważne potrzeby jednostek.
- b) Społeczeństwo ma obowiązek słuchać tylko takiej władzy, na jaką wyrazi zgodę.
- c) Państwo powinno kontrolować takie sfery życia obywateli, jak: ekonomia, religia, edukacja.
- d) Władzę w państwie powinna sprawować klasa średnia, ludzie zamożni i wykształceni.

Zadanie 10. (0–2 pkt.)

Przeczytaj tekst i na jego podstawie oceń, które ze zdań w tabeli umieszczonej poniżej są prawdziwe. Wstaw litery P przy zdaniach prawdziwych.

Po objęciu władzy Napoleon przystąpił do reformowania państwa w celu ustabilizowania jego sytuacji wewnętrznej i uspokojenia nastrojów społecznych. Wydany przez niego w marcu 1804 roku kodeks praw, nazwany później *Kodeksem Napoleona*, zawierał spis praw obywatelskich, mających pogodzić zwolenników monarchii i republiki. Kodeks gwarantował równość wobec prawa, wolność religijną i osobistą, nienaruszalność prawa własności oraz świeckość państwa (pomimo konkordatu zawartego z papieżem Piusem VII). Wyrazem świeckości państwa było m.in. wprowadzenie ślubów cywilnych i cywilnych rozwodów. Za rządów Napoleona Francja była państwem scentralizowanym o rozbudowanej administracji i armii. Obywateli kontrolowała sprawna policja a system cenzury przeciwstawiał się próbom opozycji.

Na podst.: S. Roszak, A. Łaszkiwicz, *Śladami przeszłości. Podręcznik do historii dla klasy trzeciej gimnazjum*, Warszawa 2012, s. 89.

Konkurs historyczny. Etap wojewódzki

A	Napoleon wydał swój kodeks cywilny jako cesarz Francuzów.	
B	Za rządów Napoleona we Francji nie było wolności słowa.	
C	Kodeks cywilny Napoleona potwierdzał zniesienie przywilejów stanowych.	
D	<i>Kodeks Napoleona</i> zlikwidował możliwość zawarcia ślubu kościelnego.	

Zadanie 11. (0–2 pkt.)

Rozpoznaj państwa, których zjednoczenie dokonało się w XIX w. w opisany w tekstach sposób.

Wpisz ich nazwy, przyjęte w wyniku zjednoczenia, w odpowiednie komórki tabeli.

A	Proces jednoczenia państwa przebiegał etapami w latach 1859 – 1870. Przyjęło ono ustrój monarchii konstytucyjnej. Ponieważ o przyłączaniu kolejnych obszarów decydowali ich mieszkańcy w plebiscytach, często mówi się o zjednoczeniu oddolnym.	
B.	Państwo zostało zjednoczone bez konsultacji z jego przyszłymi mieszkańcami, nie ogłoszono plebiscytów. Zjednoczenie dokonało się odgórnie poprzez władców, polityków i generałów. W 1871 r. jego władca wydał odezwę do społeczeństwa, w której powiadał o zjednoczeniu kraju i przyjęciu cesarskiego tytułu.	

Zadanie 12. (0–3 pkt.)

Do podanych doktryn politycznych dobierz nazwiska ich twórców lub zwolenników.

W wykropkowane miejsca wpisz odpowiednio A, B, C lub D.

1. Konserwatyzm	A. Alexis de Tocqueville John Stuart Mill Adam Smith
2. Liberalizm	B. Edmund Burke Joseph de Maistre
3. Socjalizm naukowy	C. Michaił Bakunin Piotr Kropotkin
	D. Karol Marks Fryderyk Engels

1. 2. 3.

Zadanie 13. (0–2 pkt.)

W tabeli wpisz cyfrę 1 przy wydarzeniu chronologicznie pierwszym i cyfrę 2 przy wydarzeniu chronologicznie ostatnim.

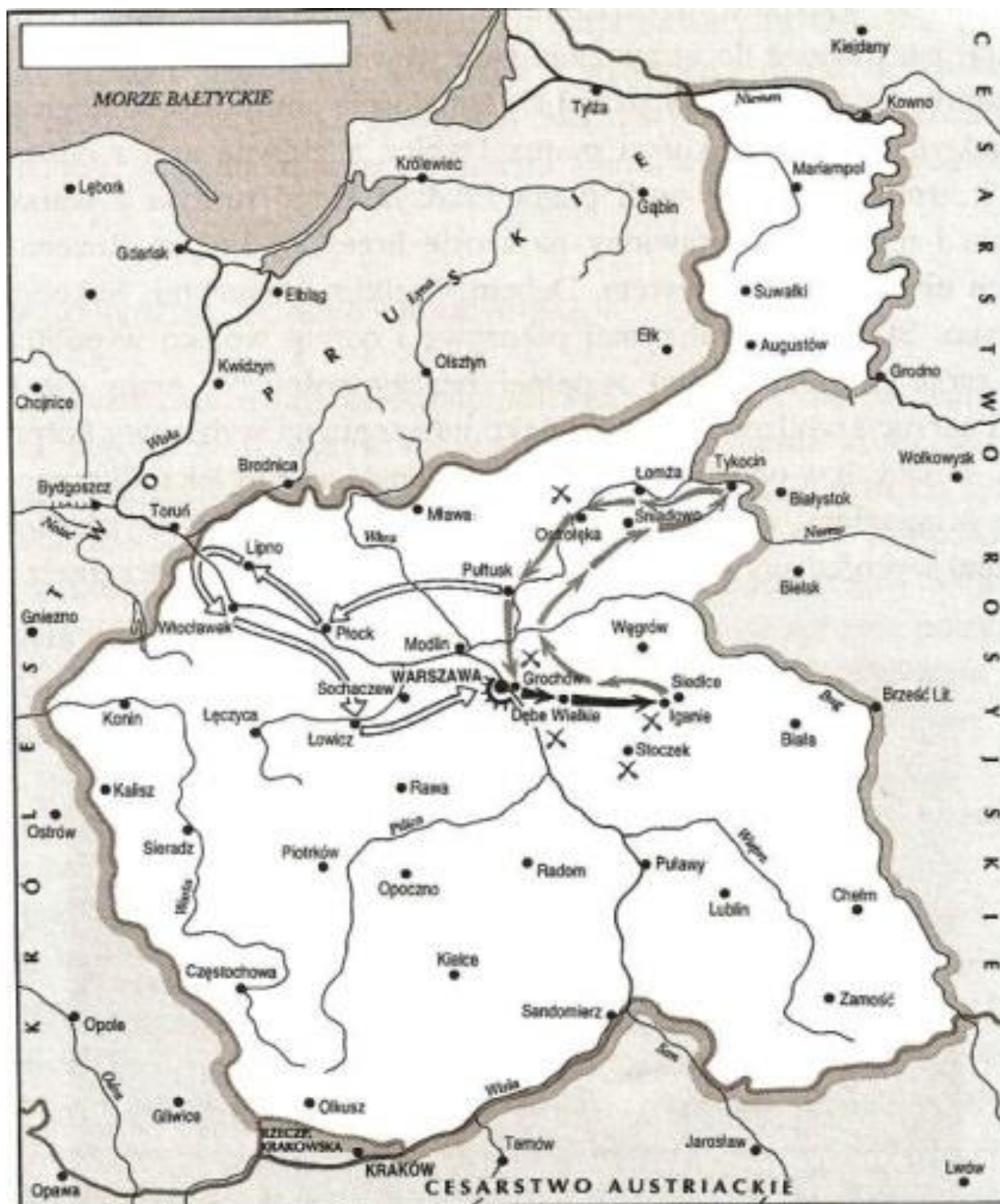
A	Wydanie dekretu o zniesieniu niewolnictwa.	
B	Wybuch wojny secesyjnej.	
C	Uchwalenie 13. poprawki do Konstytucji.	
D	Wybór Abrahama Lincolna na prezydenta.	

Zadanie 14. (0–1 pkt.)

Zaznacz prawidłowe zakończenie zdania.

Mapa poniżej przedstawia Królestwo Polskie w roku:

- a) 1831
- b) 1863
- c) 1815
- d) 1914

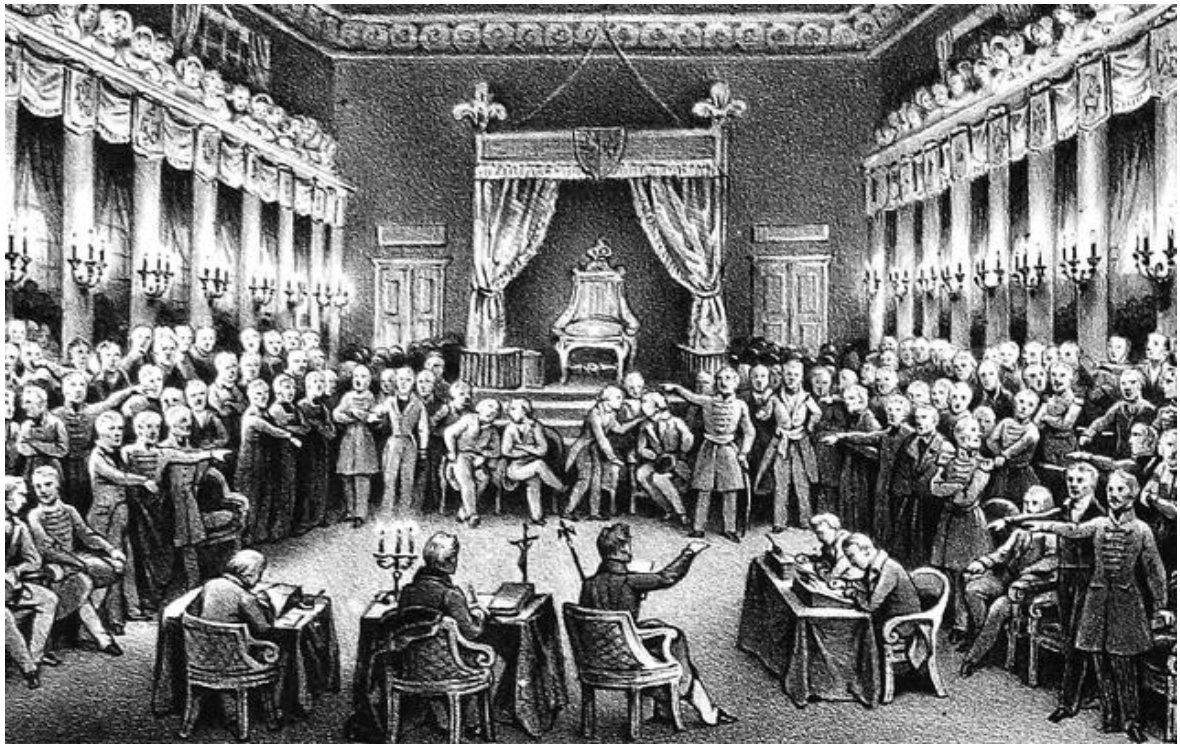
Źródło: S. Kieniewicz, *Historia Polski 1795-1918*, Warszawa 2002, s. 105

Zadanie 15. (0–3 pkt.)

Po zapoznaniu się z tekstem źródłowym i ilustracją wykonaj polecenie.

„Naród zatem Polski na Sejm zebrany, oświadcza: iż jest niepodległym Ludem i że ma prawo temu Koronę Polską oddać, którego godnym jej uzna; po którym z pewnością będzie się mógł spodziewać, iż mu zaprzysiężonej wiary i zaprzysiężonych swobód święcie i bez uszczerbku dochowa”.

Wiek XIX w źródłach, opr.: M. Sobańska-Bondaruk, S. Lenard, Warszawa 1998, s. 181.

Źródło: www.jednodniowka.pl/news.php

Rozpoznaj wydarzenie, którego dotyczy tekst i ilustracja. Podaj datę tego wydarzenia (rok i miesiąc).

a) wydarzenie:

b) data:

Zadanie 16. (0–1 pkt.)

Na podstawie informacji zawartych w wierszu zaznacz prawidłową odpowiedź.

Do obywatela Johna Brown
(z listu do Ameryki pisanego w 1859 roku)

Przez Oceanu ruchome płaszczyzny
Pieśń Ci, jak mewę, posyłam, o! Janie...
Ta lecieć długo będzie do ojczyzny
Wolnych - bo wątpi już: czy ją zastanie?... [...]

Więc, niżli szyję Twoją obnażoną
Spróbują sznury, jak jest nieugiętą;
Więc, niżli ziemi szukać poczniesz piętą,
By precz odkopnąć planetę spodloną -
A ziemia spod stóp Twych, jak płaz złękniony,
Pierzchnie -
więc, niżli rzekną: „Powieszony...” -
Rzekną i pojrzą po sobie, czy kłamią? - -

Więc, nim kapelusz na twarz Ci załamią,
By Ameryka, odpoznawszy syna,
Nie zakrzyknęła na gwiazd swych dwanaście:
„Korony mojej sztuczne ognie zgaście,
Noc idzie - czarna noc z twarzą Murzyna!”

Więc, nim Kościuszki cień i Waszyngtona
Zadrży - początek pieśni przyjm, o! Janie...
Bo pieśń nim dojrzy, człowiek nieraz skona,
A niżli skona pieśń, naród pierw wstanie

Cyprian Norwid, Warszawa 1961, s. 49.

John Brown był

- a) anarchistą.
- b) abolicjonistą.
- c) nacjonalistą.
- d) rasistą.

Zadanie 17. (0–1 pkt.)

Zaznacz odpowiedź prawdziwą.

O państwie demokratycznym w XIX w. można mówić, gdy

- a) prawa polityczne mają wyłącznie biali mężczyźni.
- b) prawo głosu mają wszyscy obywatele państwa.
- c) prawa polityczne mają wyłącznie biali mężczyźni i białe kobiety.
- d) wszystkie powyższe odpowiedzi są poprawne.

Zadanie 18. (0–1 pkt.)

Zaznacz prawidłowe zakończenie zdania.

Polacy zasiedli w Dumie Państwowej, czyli rosyjskim parlamencie, po

- a) rewolucji lutowej 1917 roku.
- b) powstaniu dekabrystów 1825 roku.
- c) rewolucji październikowej 1917 roku.
- d) rewolucji 1905 roku.

Zadanie 19. (0–5 pkt.)

Do podanych opisów dobierz nazwy odpowiadających im partii politycznych.

W wykropkowane miejsca wpisz odpowiednio A, B, C, D lub E.

1. Partia za główny cel stawiała sobie wywalczenie niepodległości i przeprowadzenie reform społecznych w odrodzonym państwie.	A. Socjaldemokracja Królestwa Polskiego i Litwy
2. W partii, walczącej o przeprowadzenie reform społecznych, wyodrębniły się dwa stronnictwa – radykalne bolszewików i umiarkowane mieniszewików. Jedno z nich przejęło władzę w wyniku przewrotu.	B. Polska Partia Socjalistyczna
3. Partia wywodząca się z ruchu narodowego. Za główny cel stawiała sobie odzyskanie niepodległości i solidaryzm narodowy wszystkich warstw społeczeństwa w trzech zaborach.	C. Socjaldemokratyczna Partia Niemiec
4. Partia masowa, już przed I wojną światową licząca niemal milion członków. Reprezentowała interesy proletariatu. Istnieje do dzisiaj, jest jedną z najsilniejszych partii w swoim kraju.	D. Socjaldemokratyczna Partia Robotniczej Rosji
5. Partia założona przez przedstawicieli ruchu robotniczego, który zapoczątkowali czartyści w latach 30. XIX w. Po wejściu do parlamentu wywalczyła korzystne dla robotników prawa. Istnieje do dziś.	E. Stronnictwo Narodowo-Demokratyczne
	F. Partia Pracy

1. 2. 3. 4. 5.

Zadanie 20. (0–4 pkt.)

Na podstawie informacji zamieszczonych w tekście i wiedzy poza źródłowej odpowiedz na pytania.

„Mężczyzna, ażeby posiadać prawo głosu, musi mieć pewien określony wiek, określoną sumę dochodów, musi płacić określoną sumę podatków, dlaczegoż kobieta potrzebuje czegoś więcej jeszcze?

Dlaczego stawiana jest na równi z idiotami i zbrodniarzami? Nie, nawet nie zbrodniarzami, bo ci na ograniczony czas tracą swoje prawa polityczne. Tylko kobieta i człowiek upośledzony na umyśle należą do jednej i tej samej kategorii politycznej”.

Hedwig Dohm*, *Kobiety, natura i prawo*, 1893 r. w:

T. Małkowski, J. Rzeźniowiecki, *Historia III*, Gdańsk 2012, s. 175.

*Hedwig Dohm (ur. 1831 – zm. 1919) - niemiecka pisarka i bojowniczką o prawa kobiet w Niemczech.

a) Czy w zaborze pruskim obowiązywało powszechne prawo wyborcze dla mężczyzn? Odpowiedź uzasadnij w oparciu o informacje z tekstu.

.....
.....
.....

b) Jak nazywały się członkinie ruchu zwolenniczek równouprawnienia kobiet walczące o prawa wyborcze?

.....

c) Kiedy (podaj rok) i gdzie (podaj nazwę terytorium) kobiety najwcześniej otrzymały prawa wyborcze?

.....

Zadanie 21. (0–2 pkt.)

Podkreśl dwie konstytucje, które były oktrojowane.

a) Konstytucja Stanów Zjednoczonych.

b) Konstytucja Księstwa Warszawskiego.

c) Konstytucja 3 maja.

d) Konstytucja Francuska 1791 r.

e) Konstytucja Królestwa Polskiego.

Zadanie 22. (0–1 pkt.)

Podkreśl prawidłowe zakończenie zdania.

Skutkiem powstania listopadowego było

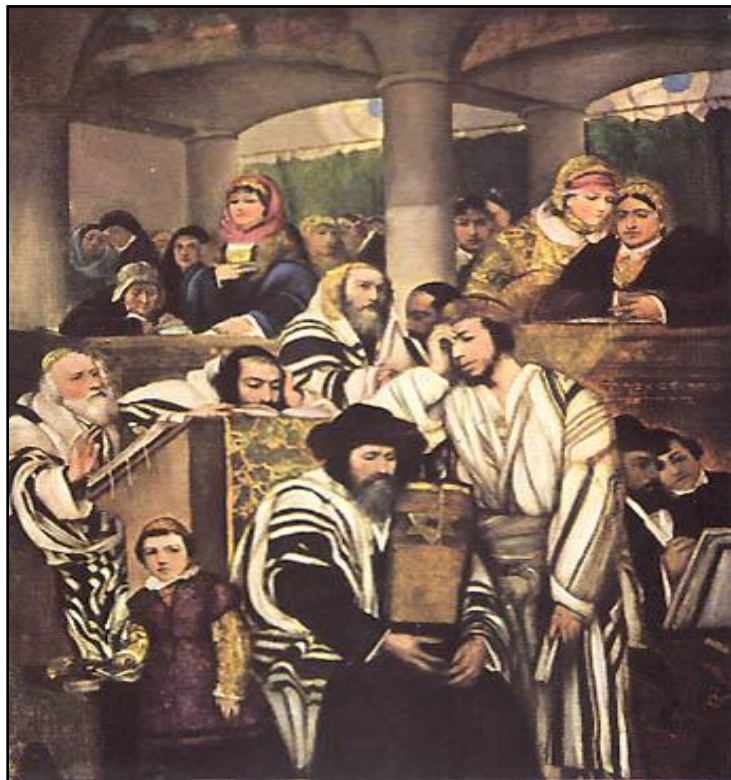
- a) zastąpienie konstytucji Królestwa Polskiego *Statutem Organicznym*.
- b) zlikwidowanie Rzeczypospolitej Krakowskiej.
- c) zmiana nazwy Królestwa Polskiego na *Prywisliski Kraj*.
- d) ustanowienie urzędu Namiestnika w Wielkim Księstwie Poznańskim.

Zadanie 23. (0-3 pkt.)

Do podanych opisów dopisz odpowiadające im pojęcia.

- a) Potoczna nazwa nacjonalistycznego Niemieckiego Związku Kresów Wschodnich to
- b) Wysiedlenie 30 tys. Polaków przybyłych do Prus z zaboru austriackiego i rosyjskiego to
- c) Polityka władz pruskich mająca na celu ograniczenie roli Kościoła katolickiego to

Zadanie 24. (0-1 pkt.)

Obraz Maurycyego Gottlieba (1878 r.)

www.zwoje-scrolls.com/zwoje26/text12p.htm

Zaznacz szereg złożony z terminów w całości odnoszących się do członków zbiorowości przedstawionej na ilustracji.

- a) sejm czterech ziem, asymilacja, abolicjonizm, syjonizm
- b) haskała, asymilacja, sejm czterech ziem, przywilej kaliski
- c) syjonizm, wojny burskie, haskała, wojny opiumowe
- d) sejm czterech ziem, przywilej kaliski, sipajowie, syjoniści

Zadanie 25. (0-1 pkt.)

Podaj nazwę zaboru, do którego odnosi się poniższy tekst.

Najważniejszą instytucją autonomiczną był tam Sejm Krajowy, władzę wykonawczą sprawował Wydział Krajowy. Polacy zasiadali w ogólnokrajowej Radzie Państwa.

Na podst.: S. Roszak, A. Łaszkiwicz, *Śladami przeszłości. Podręcznik do historii dla klasy trzeciej gimnazjum*, Warszawa 2012, s. 225.

Zabór

Zadanie 26. (0-3 pkt.)

Na podstawie informacji zawartych w powyższym źródle i wiedzy poza źródłowej wykonaj polecenia.

A) Podaj potoczną nazwę proklamacji, na którą powołuje się autor artykułu oraz datę jej ogłoszenia przez gen. Karla Kuka w imieniu cesarza Austrii.

.....

B) Podaj nazwę państwa, które reprezentował gen. Hans von Beseler ogłaszając tekst tej proklamacji w Warszawie.

.....

C) Podkreśl prawidłowe zakończenie zdania.

W wyniku ogłoszenia tego dokumentu, powołany został organ doradczy i opiniodawczy dla władz okupacyjnych, składający się z Polaków, czyli

- a) Rada Stanu.
- b) Rada Regencyjna.
- c) Tymczasowa Rada Stanu.
- d) Komitet Narodowy Polski.

Zadanie 27. (0–4 pkt.)

Po przeczytaniu tekstów wykonaj polecenie.

A. „Naszym programem jest program pokoju światowego. [...] Musi zostać stworzone niepodległe państwo polskie, obejmujące terytoria zamieszkałe przez ludność niezaprzeczalnie polską i któremu musi zostać zapewniony wolny dostęp do morza”.

Historia. Teksty źródłowe, opr.: S. Sierpowski, Warszawa 1998, s. 213–214.

B. „Rząd robotniczy i chłopski stworzony przez rewolucję [...] proponuje wszystkim wojującym narodom i ich rządów niezwłoczne rozpoczęcie rokowań o sprawiedliwy, demokratyczny pokój [...] bez aneksji i bez kontrybucji”.

*Historia 1798–1990. Wybór tekstów źródłowych dla szkół średnich,
opr.: J. Eisler, M. Sobańska-Bondaruk, Warszawa 1996, s. 108.*

BRUDNOPIS